

Mottagare
Regionstyrelsen

Omställningsarbete Räddningstjänst

Förslag till beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

En omställning av Region Gotlands räddningstjänst behövs till följd av det försämrade säkerhetspolitiska läget i Europa och statens krav på att stärka det civila försvaret. Gotlands strategiska läge ställer särskilt höga krav på att räddningstjänsten ska kunna fungera även under höjd beredskap och bidra till totalförsvaret. För att möta dessa krav behöver organisation, resurser och arbetssätt anpassas för att stärka kompetens, planeringsförmåga och olycksförebyggande arbete.

Mot bakgrund av detta har ett projekt påbörjats med syfte att genomföra en långsiktig och kontrollerad omställning som förbättrar det förebyggande arbetet, stärker beredskapen vid kriser och höjd beredskap och skapar en hållbar organisation för framtiden. Målet är att räddningstjänsten senast 2027 ska ha rätt organisation, kompetens och resurser för att verka i både fredstida kriser och höjd beredskap, med effektivare resursanvändning, frigjord tid för planering och ett tydligare fokus på kärnuppgiften.

Projektet omfattar bland annat framtagande av en plan för räddningstjänst under höjd beredskap, en organisatorisk översyn, omfördelning av arbetstid till planering och förebyggande arbete, säkerställande av nyckelkompetenser samt utveckling av ett långsiktigt och systematiskt förebyggande arbete baserat på risk- och sårbarhetsanalyser.

Ärendebeskrivning

Projektarbetet omställning av räddningstjänsten består av tre delprojekt: personal, numerär och placering samt förmåga. Samtliga delprojekt har bemannats med medarbetare från olika delar av räddningstjänstens organisation. Senast 31 maj 2026 ska projektet vara slutfört.

Delprojekt personal

Delprojektet innebär att skapa förutsättningar för en hållbar schemaplanering för både kort- och långtidsplanering. Det handlar även om att knyta de olika

delarna i organisationen närmare varandra och att skapa en vi-känsla. Ett sätt i det handlar om att ha liknande arbetstider, det vill säga att skiftgående personal jobbar liknande arbetstider dagtid under måndag-fredag som övrig heltidspersonal. Det handlar också om att de olika delarna i organisationen jobbar mer ihop inom olika områden. Hållbara arbetstider för all personal underlättar för att få både jobb och familjeliv att gå ihop, framför allt under åren med barn som ska lämnas & hämtas. Sammantaget ska det resultera i bra arbetsmiljö.

Delprojekt numerär och placering

Räddningstjänsten Gotland ser över numerär och placering för att möta nya krav, förändrade risker och framtida behov på ett tryggt, hållbart och kostnadseffektivt sätt. Målet är att göra rätt saker på rätt plats genom en flexibel och robust organisation med rätt kompetens, god beredskap över hela ön och hållbara arbetsförhållanden. Omställningen ska möjliggöra smartare bemanning, effektivare resursanvändning och nya arbetssätt, så att räddningstjänsten är väl rustad för både dagens och morgondagens utmaningar.

Delprojekt förmåga, områden som ses över

- Förmåga att genomföra effektiva räddningsinsatser vid olyckor och bränder med bibehållen responstid och kvalitet över hela ön.
- Förmåga att hantera långvariga, komplexa och samtidiga händelser med begränsade externa resurser.
- Förmåga att verka under höjd beredskap, inklusive skydd av samhällsviktig verksamhet och stöd till totalförsvaret.
- Robust lednings- och stabsförmåga med planerings-, analys- och samordningskapacitet i vardag, kris och krig.
- Förmåga till samverkan med Länsstyrelsen, Försvarmakten och andra aktörer inom totalförsvaret.
- Riskbaserat och systematiskt förebyggande arbete som stärker samhällets motståndskraft och minskar skadeutfall.
- Tillgång till rätt kompetens, utbildning och uthållighet för långvariga insatser och höjd beredskap.
- Förmåga att upprätthålla verksamhet över tid vid bortfall av personal, el, vatten, drivmedel eller försörjningskedjor.
- Förmåga att genomföra livräddande insatser i och vid vatten, inklusive kust, hamnar och inlandsvatten, anpassat till Gotlands långa kustlinje, säsongsvariationer och höga besöksstryck.

Bedömning

Förändrat omvärldsläge, återuppbyggnaden av det civila försvaret och ökade krav på samhällsviktig verksamhet innebär att Region Gotlands räddningstjänst behöver en tydlig och långsiktig inriktning för vilken förmåga som ska finnas från 2027 och framåt. Gotlands ö-läge och begränsade möjligheter till extern förstärkning förstärker behovet av en samlad och realistisk förmågebedömning.

Utan en översyn av verksamheten finns risk för otydliga prioriteringar, ineffektiv resursanvändning och investeringar som inte stödjer långsiktiga behov eller totalförsvarets krav. Projektet skapar ett gemensamt underlag för strategiska vägval avseende förmåga, inriktning och framtida utveckling.

Ur ett ekonomiskt perspektiv är projektet en styrande och kostnadsdämpande åtgärd. Genom att tydliggöra framtida förmågekrav minskar risken för kostnadsdrivande ad hoc-lösningar och felriktade investeringar.

Projektet bedöms kunna genomföras inom en rimlig budgetram, huvudsakligen med interna resurser och begränsat behov av extern kompetens. Kostnaden ska ses som en strategisk investering i långsiktig ekonomisk hållbarhet och effektiv resursanvändning från 2027 och framåt.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-12-16

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Lisa Nordahl
Säkerhetsdirektör

Skickas till

Nämnder och bolag.